

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา

โครงการพัชรสุธาคชานุรักษ์

ปัญหาช้างป่าในพื้นที่กลุ่มป่าตะวันออก ที่ครอบคลุมพื้นที่รอยต่อ ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดจันทบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี และจังหวัดสระแก้ว พื้นที่รวม ๑,๓๖๓,๓๒๓.๐๕ ไร่ หรือ ๒,๑๘๑.๓๒ ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว อุทยานแห่งชาติเขาสิบห้าชั้น อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง ทั้งนี้ จากการศึกษาวิจัยพบว่าบริเวณที่เหมาะสมในการเป็นต้นแบบการของการดำเนินงานอยู่ร่วมกันระหว่างคนและช้างป่าอย่างสมดุลคือ บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง จังหวัดระยอง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการและพระราชทานชื่อว่า โครงการ “พัชรสุธาคชานุรักษ์” ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีความหมายว่า น้ำทิพย์รักษาช้างให้แข็งแรงยืนยงดุจเพชร โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินงานเพื่อสืบสาน รักษา ต่อยอด แนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงในการแก้ไขปัญหาการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับช้างป่า รวมทั้งการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ภาคตะวันออก ดังนี้

- ๑) เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า ให้มีความอุดมสมบูรณ์
- ๒) เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีความสมดุลของระบบนิเวศ
- ๓) เพื่อพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของชุมชน

หมู่บ้านคชานุรักษ์ และหมู่บ้านขยายผลในจังหวัดฉะเชิงเทรา

➤ หมู่ที่ ๒๐ บ้านหนองกระทิง ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

➤ หมู่ที่ ๑๔ บ้านคลองมะหาด ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

หมู่บ้านขยายผล

- ๑) หมู่ที่ ๗ บ้านหินแร่ ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต
- ๒) หมู่ที่ ๑๐ บ้านโปร่งเกตุ ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต
- ๓) หมู่ที่ ๒๑ บ้านคลองเตย ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต
- ๔) หมู่ที่ ๙ บ้านอ่างเตย ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ
- ๕) หมู่ที่ ๑๑ บ้านน้อยนาดี ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ
- ๖) หมู่ที่ ๑๒ บ้านเนินกระบก ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ
- ๗) หมู่ที่ ๒๐ บ้านเนินน้อย ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ

หมู่บ้านขยายผลเพิ่มเติม

- ๑) หมู่ที่ ๑๘ บ้านทุ่งเหียง ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต
- ๒) หมู่ที่ ๑๙ บ้านนางาม ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต
- ๓) หมู่ที่ ๘ บ้านหนองปลาชี ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ
- ๔) หมู่ที่ ๑๐ บ้านหนองเรือ ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ
- ๕) หมู่ที่ ๑๕ บ้านเขาตลาด ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ
- ๖) หมู่ที่ ๒๒ บ้านเขาวงศ์ ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ

038-824420

paco_cco@opsmoac.go.th

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา

เป้าหมายในการดำเนินงาน

➤ ระยะสั้น

- เกิดแผนภาพรวมอนุรักษ์ และพัฒนาของพื้นที่ร่วมกัน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนแผนการดำเนินงาน

- เกิดพื้นที่ตัวอย่างความสำเร็จจัดการปัญหา เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคน และช้าง

- เกิดเครือข่ายภาคประชาชนอนุรักษ์ช้าง และกลุ่มอาสาสมัครทำงานร่วมกันระยะกลาง

➤ ระยะกลาง

- เกิดระบบจัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคน และช้างที่สามารถขยายผลความสำเร็จอย่างต่อเนื่องได้ระยะยาว

➤ ระยะยาว

- เกิดระบบติดตาม ประเมิน จัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับช้าง

- เกิดแนวทางพัฒนาจัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคน และช้างอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

❖ พื้นที่ป่าอนุรักษ์สำหรับเป็นที่อาศัยของช้างป่า
ดำเนินงานฟื้นฟูแหล่งน้ำ แหล่งอาหารให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อดึงช้างป่ากลับสู่ผืนป่าใหญ่

❖ พื้นที่แนวกันชน
ดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำ แหล่งอาหารสำหรับช้างป่า ตามเส้นทางการเคลื่อนตัวของช้าง เพื่อดึงดูดให้ช้างกลับคืนสู่ป่าใหญ่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน แต่ไม่ควรให้สมบูรณ์จนเกินไป เพราะจะทำให้ช้างอาศัยอยู่ถาวร

❖ พื้นที่ชุมชน

ดำเนินงานพัฒนาชุมชนและปรับเปลี่ยนอาชีพ ประกอบด้วย พื้นที่ชุมชนที่ได้รับผลกระทบ และพื้นที่นำร่องในพื้นที่หมู่บ้านคชานุรักษ์ ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดจันทบุรี

038-824420

paco_cco@opsmoac.go.th

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา